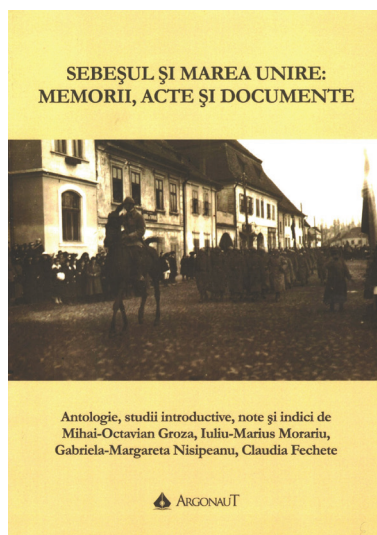

***Sebeșul și Marea Unire: Memorii, Acte și Documente*, antologie, studii introductive, note și indici de Mihai-Octavian Groza, Iuliu-Marius Morariu, Gabriela-Margareta Nisipeanu, Claudia Fechete, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2018, 374 p.**

Fără îndoială, cel mai important moment al istoriei românilor a fost Marea Unire din 1918. Eveniment definitoriu și reprezentativ, cu o mare încărcătură spirituală, afectivă și istorică, unirea Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei cu Regatul României venea ca o concluzie (din păcate nu definitivă) a istoriei românilor de până la acel moment. Rezultat al condiționărilor interne și internaționale, despre Marea Unire s-au scris numeroase opuri, unele de certă valoare și cel mai probabil se va mai scrie în continuare, pentru că este un subiect care fascinează istoricul. Atunci când amintim de Marea Unire, vorbim de evenimente petrecute la scara continentală și concepte general valabile precum: Primul Război Mondial, colapsul marilor imperii multinaționale europene, adevărate relicve ale trecutului, principiul autodeterminării popoarelor, sistemul tratatelor de pace de la Versailles. De asemenea, nu se poate ignora contribuția unor mari personalități: regele Ferdinand „cel loial”, regina Maria, Ion I.C. Brătianu, generalul Alexandru Averescu, Iuliu Maniu, Pan Halippa, Ion Inuleț și mulți alții.

Dacă analizăm strict unirea Transilvaniei cu România, trebuie să plecăm de la faptul că ea a fost un proces extrem de complex și elaborat, efortul depus de comunitățile locale românești din spațiul intracarpatic pentru realizarea unirii fiind considerabil. La aceasta au contribuit toate păturile sociale de la elita intelectuală, formată în marile universități ale Europei, până la agricultorul român, care, în ciuda tuturor dificultăților, a reușit să-și păstreze nealterată identitatea etnică, cea lingvistică și cea confesională.

Această carte vine să prezinte publicului cititor, într-o manieră foarte clară și verosimilă, contribuția unei comunități locale, cea a Sebeșului, la unirea Transilvaniei cu România. Burgul aflat în discuție are specificul său, fiind un oraș săsesc, dar în care exista și o comunitate românească puternică, preponderent de confesiune ortodoxă. Prinsă în vârtoarea evenimentelor din anul 1918, această comunitate nu a ezitat să-și pună la dispoziția interesului național întreaga sa capacitate de acțiune.

Lucrarea debutează cu două studii introductive: „Marele Război în memorialistica românilor din Sebeș” și „Reflecții istorice privind contribuția orașului Sebeș la realizarea Marii Uniri”. În prima mare secțiune a volumului, intitulată: „Marele Război în memorialistica românilor din Sebeș”, cititorul face cunoștință cu experiența participării la acest măcel, filtrată prin ochii, gândirea și rațiunea celor implicați direct, adică marele filosof Lucian Blaga, militarul Ilie Stricatu, preotul Sebastian Stanca, inginerul Dorin Pavel și un alt militar, Ioan Guția. Dincolo de ceea ce găsim în manualele și sintezele de istorie dedicate Primului Război Mondial, în cartea de față putem vedea ceea ce au trăit acești oameni și cum le-a afectat marea conflagrație traiul cotidian.

Secțiunea a doua a cărții se intitulează „Documentele Consiliului Național Român din Sebeș (1918-1919)”. Precum în celalalte localități mari sau mici din Transilvania, și la Sebeș a funcționat un Consiliu Național Român și o Gardă Națională, care au coordonat și condus eforturile comunității locale pentru realizarea unirii. Cititorul interesat va găsi în această parte a cărții documentele justificative ale activității acestor instituții reprezentative. Remarcăm acribia editorilor volumului, care, cu o precizie matematică, au transcris aceste acte, efort deloc ușor. Vedem în aceste acte și documente o comunitate românească curajoasă, decisă și hotărâtă să-și construiască viitorul în mod liber, pe baze moderne în cadrul unei Români Mari. Se disting în aceste documente figuri luminoase, vârfuri ale românilor sebeșeni, dintre care, pe autorul acestor rânduri, l-au impresionat Ioan Simu (protopopul greco-catolic), Sergiu Medean (protopopul ortodox) și Lionel Blaga (fratele marelui filosof Lucian Blaga).

Ultima parte a cărții se numește: „Adeziunea locuitorilor orașului Sebeș la Marea Unire (hotărâri, credenționale)”. Distinsul cititor află din această secțiune cine i-a reprezentat în calitate oficială (delegat ales, de drept sau supleant) pe românii sebeșeni, în ziua cea mare, 1 decembrie 1918, la Alba Iulia. Aceste persoane, precum și celelalte, din întreaga Transilvanie, și-au înscris definitiv numele în „Cartea de Aur” a istoriei românilor, votând cu conștiința liberă și împăcată unirea Transilvaniei cu România.

Apreciem în mod deosebit stilul științific la cele mai înalte standarde în care a fost concepută această lucrare, dar și calitățile externe ale cărții, cum ar fi tiparul, concepția grafică, hârtia etc.

Considerăm această carte ca fiind una deosebit de utilă și binevenită în peisajul isoriografic transilvănean, care vine în fața cititorului cu imaginea contribuției unei comunități locale la un eveniment de maximă importanță.

Nu în ultimul rând, apreciem și laudăm munca pe care editorii cărții au depus-o pentru realizarea ei, care le face o deosebită cinste și onoare, asezându-i pe un binemeritat loc funtaș, printre tinerii cercetători.

Răzvan Mihai NEAGU